

REGERINGEN

Regeringsbeslut

I 4

2013-05-16

N2013/2492/RT

Näringsdepartementet

Tillväxtverket

Box 4044

102 61 Stockholm

m.fl.

Uppdrag att utarbeta ett förslag till nationellt regionalfondsprogram för målet Investeringar i tillväxt och sysselsättning (Europeiska regionala utvecklingsfonden) avseende programperioden 2014–2020

1 bilaga

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Tillväxtverket, Statens energimyndighet, Verket för innovationssystem (Vinnova) och Vetenskapsrådet att gemensamt utarbeta ett förslag till nationellt regionalfondsprogram för målet Investeringar i tillväxt och sysselsättning inom den Europeiska utvecklingsfonden avseende programperioden 2014–2020. Den samlade kompetensen i myndigheterna ska tas tillvara i utarbetandet av förslaget. Övriga myndigheters och aktörers deltagande inom ramen för detta uppdrag återges nedan och i *bilaga*. Tillväxtverket ska vara samordnande myndighet för uppdraget.

Förslaget till program ska utarbetas i enlighet med vad som framgår av *bilagan* till detta beslut.

Tillväxtverket ska även förbereda och vidta de åtgärder som behövs för att fr.o.m. den 1 januari 2014 vara förvaltande och attesterande myndighet för ett nationellt program finansierat av Europeiska regionala utvecklingsfonden inom ramen för målet Investeringar i tillväxt och sysselsättning 2014–2020.

Uppdraget

Det nationella regionalfondsprogrammet ska utgå från den nationella politiken samt den regionala tillväxtpolitiken. Det ska även bidra till genomförandet av energi- och näringspolitiken.

Programmet ska fokusera på ett fåtal prioriteringar och koncentration av resurser.

Det nationella regionalfondsprogrammet ska ha en strategisk inriktning som främjar ökad sektors- och programsamordning. Det ska bidra till att utveckla samarbete och samordning mellan EU-nivå, makroregional, nationell, regional och lokal nivå.

Programmet ska tillföra mervärden för det regionala tillväxtarbetet och för genomförandet av sammanhållningspolitiken, som inte kan uppnås inom ramen för de regionala strukturfondsprogrammen.

Regionernas strategiska arbete ska kunna samspela med nationella satsningar och samarbetsprojekt, t.ex. Horisont2020, samt möjliggöra gränsöverskridande samverkan och medverkan i större partnerskapsprogram på EU-nivå.

Förslaget till program ska utarbetas i dialog med de aktörer som har samordningsansvaret för det regionala tillväxtarbetet. Samverkan med processerna för framtagandet av de regionala regionalfondsprogrammen utgör en central del i detta, liksom hänsyn till de planer och strategier som finns förankrade på regional nivå.

Programmet ska bidra till ökad samordning mellan Tillväxtverket, Statens energimyndighet, Vinnova och övriga berörda myndigheter och därmed främja en effektiv resursanvändning.

Möjligheten till mervärde genom samordning och samspel med de nationella programmen för Europeiska socialfonden, Europeiska havs- och fiskefonden och Europeiska fonden för landsbygdsutveckling samt programmen för Europeiskt territoriellt samarbete samt övriga relevant EU-program ska analyseras och programförslaget ska ta hänsyn till detta där så är relevant. Potentialen med att öka samarbetet över gränserna inom EU ska tas tillvara.

Regeringen poängterar vikten och behovet av ett förenklat genomförande. Alla aktörer i genomförandet bör aktivt söka förenklingsmöjligheter i de system de kommer att förfoga över. Det gäller såväl på EU-nivå som på nationell och regional nivå.

Uppdraget ska genomföras i nära dialog med Regeringskansliet (Näringsdepartementet).

Förslag till nationellt regionalfondsprogram ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 30 september 2013.

Tematisk inriktning och fördelning inom nationellt regionalfondsprogram

Det nationella programmet för regionalfonden ska i huvudsak verka inom tre av de elva tematiska målområden som kommissionen beslutat om för att skapa en koncentration av insatser som kan kopplas till unionens strategi för en smart och hållbar tillväxt för alla.

Som mest avses 15 procent av de totala medlen i den regionala utvecklingsfonden i Sverige avsätts till det nationella regionalfondsprogrammet.

De tre tematiska målen är:

- Tematiskt mål 1: Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation, till vilket cirka 20 procent av medlen för det nationella programmet avses avsättas.
- Tematiskt mål 3: Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag, till vilket cirka 17 procent av medlen för det nationella programmet avses avsättas.
- Tematiskt mål 4: Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi, till vilket cirka 57 procent av medlen för det nationella programmet avses avsättas.

Lokalt ledd utveckling

Tillväxtverket ska i samråd med Statens jordbruksverk och Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige inom ramen för den etablerade fondsamordningsgruppen analysera möjligheter, och mot bakgrund av det lämna eventuella förslag på hur instrumentet Lokalt ledd utveckling kan användas. Till detta instrument kommer i så fall högst 6 procent av medlen för det nationella programmet att avsättas.

Förstärkt strategiskt lärande och processtöd

Erfarenheter från programperioden 2007–2013 visar att det finns utrymme för ett ökat lärande och erfarenhetsutbyte mellan såväl olika regionala program som mellan regionala och nationella aktörer. I uppdragen om utvärdering ingår att utvärdera insatsernas långsiktiga resultat på hållbar tillväxt och sysselsättning i regionerna. I syfte att främja återföringen av kunskap och erfarenheter från strukturfondsarbetet ska ett nationellt processtöd utvecklas. Det ska stödja ett lärande som bidrar till ökad resurseffektivitet nationellt och regionalt och som går på tvärs över geografiska och administrativa

gränser. Tillväxtverket ska ta fram ett förslag till hur ett upplägg för detta kan se ut.

Hållbar stadsutveckling

Under programperioden 2014–2020 ska, enligt förslag från kommissionen, minst fem procent av den regionala fondens insatser öronmärkas för hållbar stadsutveckling. Boverket och Naturvårdsverket ska bistå Tillväxtverket med att utarbeta och lämna förslag på hur ett nationellt stöd för de regionala strukturfondsprogrammets arbete med hållbar stadsutveckling kan utformas. Stödet bör kunna erbjuda kunskapsutveckling, främja lärande och erfarenhetsutbyte om hållbar stadsutveckling som beaktar ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

Bakgrund

I programperioden 2014–2020 ska enligt Europeiska kommissionens förslag, den strategiska inriktningen och genomförandet av sammanhållningspolitiken förstärkas. Enligt budgetpropositionen för 2013, utgiftsområde 19 Regional tillväxt, förordar regeringen också en förstärkt strategisk inriktning (prop. 2012/13:1). Synergier ska främjas genom att europeiska, nationella och regionala satsningar i hög utsträckning kompletterar varandra och därigenom bidrar mer effektivt till målen i Europa 2020-strategin och EU:s strategi för Östersjöregionen. Samordningen mellan sammanhållningspolitiken och bl.a. EU:s olika instrument och program för forskning och innovation och entreprenörskap ska stärkas. Inom ramen för målet för investeringar i tillväxt och sysselsättning, ska för program medfinansierade av Europeiska regionala utvecklingsfonden insatser som skapar goda förutsättningar för och främjar forskning och innovation, grön ekonomi samt entreprenörskap vara i fokus. Program som medfinansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden ska baseras på regionala och nationella strategier och ligga i linje med Europa 2020-strategin samt partnerskapsöverenskommelsen.

Regeringen beslutade den 31 januari 2013 att regionala strukturfondsprogram under perioden 2014–2020 ska genomföras i åtta programområden. Indelningen i programområden ska överensstämma med geografin för de åtta regionala strukturfondsprogrammen för programperioden 2007–2013.

Skälen för regeringens beslut

Det nationella regionalfondsprogrammet ska verka för att underlätta nya samarbeten och främja incitament som behövs för att koppla samman

regionernas innovations- och utvecklingsarbete inom de tematiska områdena som regeringen beslutar om. Programmet ska bidra till att stärka konkurrenskraften lokalt, regionalt och nationellt.

I den uppföljning av den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013, som Tillväxtverket genomfört under 2012, har olika utmaningar identifierats för det fortsatta arbetet med en hållbar regional tillväxt och strukturfondsprogram. En central fråga för hela programsystemet, så väl nationella som EU-program är att hitta en balans mellan nationella prioriteringar och regionala behov. Behovet gäller även förbättrad regionsamverkan tillsammans med nationella aktörer och med aktörer och instrument på europeisk nivå. På regional nivå är det en utmaning att lyckas med att samordna de administrativa och funktionella perspektiven i programarbetet. Erfarenheterna från programperioden 2007–2013 visar att samverkan över programgränser inte uppstår av sig själv utan behöver stödjas och organiseras.

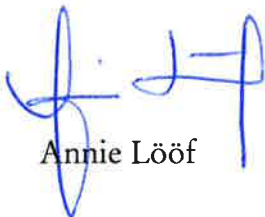
Regeringen ser därför skäl till att det tas fram ett nationellt regionalfondsprogram.

Framtida programbeslut

Regeringen avser att besluta om ett förslag till nationellt regionalfondsprogram inför att det sedan överlämnas till Europeiska kommissionen.

Regeringen har även denna dag beslutat om att ge länsstyrelser, landsting och samverkansorgan med ansvar för samordning av det regionala tillväxtarbetet i uppdrag och erbjudande att utarbeta regionala strukturfondsprogram med tillhörande riktlinjer.

På regeringens vägnar

Annie Lööf

Christina Nylén

Likalydande till

Statens energimyndighet
Verket för innovationssystem
Vetenskapsrådet
Naturvårdsverket
Boverket

Kopia till

Riksdagen/näringsutskottet
Riksrevisionen
Statsrådsberedningen/internrevisionen/ST MIN, EU och SAM
Justitiedepartementet/EU
Utrikesdepartementet/FIM IA
Försvarsdepartementet/SSK
Socialdepartementet/EIS, SFÖ och PBB
Finansdepartementet/BA EU och KSÄ KLS
Utbildningsdepartementet/JÄM,IS,F,UH,GV, och UC
Landsbygdsdepartementet/ELT
Miljödepartementet/KL, NM,MM och I
Näringsdepartementet/ENT, FIN, E, ITP, AS och TE
Kulturdepartementet/KA och KU
Arbetsmarknadsdepartementet/A,IU,IE och DISK
Förvaltningsavdelningen/RK Ekonomi
Riksgäldskontoret
Ekonomistyrningsverket
Arbetsförmedlingen
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige
Statens kulturråd
Riksantikvarieämbetet
Riksarkivet
Stiftelsen Svenska Filminstitutet
Konstnärsnämnden
Riksteatern
Kungliga biblioteket
Statens jordbruksverk
Havs- och vattenmyndigheten
Sametinget
Tillväxtanalys
Post- och telestyrelsen

Trafikverket
Sjöfartsverket
Ungdomsstyrelsen
Skolverket
Myndigheten för yrkeshögskolan
Universitet och högskolor
Vetenskapsrådet
Sveriges kommuner och landsting
Länstyrelserna
Skåne läns landsting
Västra Götalands läns landsting
Hallands läns landsting
Gotlands kommun
Samverkansorganen
KK-Stiftelsen
RISE Research institutes of Sweden Holding AB
Almi Företagspartner AB
Stiftelsen Norrlandsfonden
Swedish Incubators & Science Parks

v

Näringsdepartementet

Riktlinjer för framtagandet av förslag till nationellt regionalfondsprogram för målet Investeringar i tillväxt och sysselsättning (Europeiska regionala utvecklingsfonden) avseende programperioden 2014–2020

1 bilaga

Innehåll

Bakgrund.....	2
Strukturfondsprogrammen inför programperioden 2014–2020	2
Nationellt regionalfondsprogram	4
Tematiska mål och insatsområden för det nationella regionalfondsprogrammet	5
Tematiskt mål 1: Stärka forskning och innovation.....	5
Tematiskt mål 3: Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag	6
Tematiskt mål 4: Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi ..	7
Insatser för territoriell utveckling och samordning.....	9
Lokalt ledd utveckling	9
Hållbar utveckling och horisontella kriterier	9
Utvärdering, indikatorer och urvalskriterier	9
Att föreslå urvalskriterier för nationella regionalfondsprogrammet	10
Insatser för förstärkt strategiskt lärande och processtöd.....	11
Hållbar stadsutveckling	11
Framtagande av det nationella regionalfondsprogrammet	12
Strategiska dokument av särskild betydelse	12
Interregionalt och gränsöverskridande samarbete	13

Samordning med andra EU-program	13
Förhandsutvärderingen av nationellt regionalfondsprogram.....	13
Miljökonsekvensbedömning	14
Regelverk för programframtagandet.....	14
Organisationsstruktur	15
Förvaltande och attesterande myndighet	15
Revisionsmyndighet.....	15
Övervakningskommitté.....	15
Finansiering	16

Bakgrund

Målet för den regionala tillväxtpolitiken är utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft. Hela Sveriges utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas till vara på ett hållbart sätt. Regeringen för en aktiv förnyelsepolitik som ger människor och företag i alla delar av landet möjligheter att växa och utvecklas av egen kraft. För att främja förutsättningarna för företagande och hållbar tillväxt lokalt och regionalt behövs ett brett förhållningssätt till vad som påverkar näringslivsklimatet förutom de direkta villkoren för näringsliv och företagande.

Det regionala tillväxtarbetet sker i samspel mellan den nationella och den regionala nivån. Ett väl fungerande regionalt tillväxtarbete förutsätter att berörda aktörer i näringsliv, offentlig verksamhet och civilsamhälle involveras.

Det finns behov av att utveckla samarbete och samordning mellan EU-nivå, makroregional, nationell, regional och lokal nivå för att på bästa sätt ta tillvara samordningsvinster och undvika dubbelarbete. Detta kräver långsiktighet, sektorssamordning, strategisk planering och ett samlat regionalt ledarskap i det regionala tillväxtarbetet. Det gäller inte minst den strategiska inriktningen på strukturfondsprogrammen och de prioriteringar som görs i genomförandet.

Strukturfondsprogrammen inför programperioden 2014–2020

Inför programperioden 2014–2020 har kommissionen föreslagit en mer strategisk inriktning av sammanhållningspolitiken. Förslaget innebär att sammanhållningspolitiken ska bidra till att uppnå målen i Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla.

Strategin bygger på följande tre prioriteringar som också är tänkta att förstärka varandra.

- Smart tillväxt; utveckla en ekonomi baserad på kunskap och innovation.
- Hållbar tillväxt; främja en resurseffektivare, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi.
- Inkluderande tillväxt (tillväxt för alla); stimulera en ekonomi med hög sysselsättning och med social och territoriell sammanhållning.

Partnerskapsöverenskommelse

Som ett ytterligare led i den strategiska inriktningen ska varje medlemsstat på nationell nivå, för programperioden 2014–2020, träffa en partnerskapsöverenskommelse med Europeiska kommissionen. I överenskommelsen ska det framgå hur de 11 tematiska målen i EU-kommissionens förordningsförslag¹, ska tillämpas på nationell och regional nivå. Kopplingen mellan Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Europeiska landsbygdsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden, uppgifter och målen i Europa 2020-strategin jämte EU:s strategi för Östersjöregionen ska utgöra en grund. Partnerskapsöverenskommelsen syftar även till att främja synergier och undvika överlappningar mellan fonderna, öka förutsättningarna för samordning med andra EU-program och instrument samt att öka gränsöverskridande samverkan för att nå gemensamma mål.

Partnerskapsöverenskommelsen ska utarbetas i samverkan med berörda aktörer för en god förankring av prioriteringar och innehåll. Ett svenskt förslag till partnerskapsöverenskommelse är beräknat att överlämnas till Europeiska kommissionen under hösten 2013. Arbetet med partnerskapsöverenskommelsen kommer att ske parallellt med framtagandet av förslag till operativa program för fonderna där det konkreta genomförandet ska redovisas.

Sammanhållningspolitikens mål för 2014–2020

Under programperioden 2014–2020 kommer hela Sverige, enligt kommissionens förslag till regelverk, omfattas av strukturfondsmedel inom målet *Investeringar i tillväxt och sysselsättning*.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1, utgiftsområde 19), aviserat att inriktningen för program finansierade av regionala utvecklingsfonden ska skapa goda förutsättningar för och främja forskning och innovation, grön ekonomi och entreprenörskap. Därtill har regeringen slagit fast att programmen ska fokuseras mot ett fåtal prioriteringar och resurserna koncentreras. Det ligger i linje med det kommande strukturfondsregelverket där 80 procent av resurserna föreslås ska gå till de tematiska målen (se även bilagan)

¹ Förslag 11.9.2012 COM (2012) 496 final.

1. forskning, teknisk utveckling och innovation
2. tillgång till, användningen av och kvaliteten på information och kommunikationsteknik (IKT)
3. små och medelstora företags konkurrenskraft samt
4. övergången till en koldioxidsnål ekonomi.

Minst 20 procent ska enligt kommissionens förslag inriktas mot mål 4.

Minst fem procent av insatserna totalt ska öronmärkas för hållbar stadsutveckling.

Sverige omfattas också av 13 program för territoriellt samarbete inom målet *Europeiskt territoriellt samarbete*. Framtagandet av territoriella program regleras i särskilda riktlinjer som utarbetas gemensamt av de ingående länderna.

Samtliga program ska också enligt den allmänna förordningen, utöver att bidra till att uppfylla målen i Europa 2020-strategin också bidra till uppfyllandet av målen i EU:s strategi för Östersjöregionen: Rädda havsmiljön, Länka samman regionen och Öka välståndet.

Tidsplan för programarbetet

Regeringen avser att under hösten 2013 överlämna ett förslag till program inom målet Investeringar i tillväxt och sysselsättning till Europeiska kommissionen för godkännande.

Nationellt regionalfondsprogram

Programmet ska bidra till följande mervärden.

- Bidra till att få fram kvalitativa projekt i konkurrens i syfte att stödja en långsiktig utveckling inom vissa tematiska områden.
- Stödja samverkansprojekt mellan län samt projekt mellan län och den nationella nivån som bidrar till att utveckla regionala styrkeområden utifrån de regionala förutsättningarna i olika delar av landet.
- Främja insatser som bidrar till en ökad samverkan med andra relevanta EU-program.
- Främja insatser som bidrar till en ökad medverkan av näringslivet i såväl utarbetandet som genomförandet av programmet.
- Bidra till att utveckla flernivåstyrningen dvs. mellan nivåer och aktörer.
- Utveckla arbetet med utvärdering, återföring av kunskap och lärande i strukturfondsarbetet.

Tematiska mål och insatsområden för det nationella regionalfondsprogrammet

Följande inriktning ska gälla.

Tematiskt mål 1: Stärka forskning och innovation

Det är viktigt att det nationella programmet bidrar till att stärka de regionala forsknings- och innovationsmiljöerna för att därigenom skapa innovativa och konkurrenskraftiga företag. Det ska därför finnas möjlighet att stödja och tillgängliggöra etablering och utveckling av forsknings- och innovationsstrukturer. Det bör även finnas möjlighet till riktade satsningar mot större forskningsprojekt så som forskningsinfrastruktur eller testanläggningar.

Det nationella regionalfondsprogrammet ska utifrån regionala förutsättningar bidra till att stärka samarbetet mellan nationell och regional nivå i alla delar av landet, avseende strategiskt gemensamma områden för forskning och innovation. Därigenom skapas förutsättningar för att i arbetet med regionalfondsprogrammen ta hänsyn till såväl enskilda regioners styrkeområden som att skapa en samordning mellan nationella och regionala insatser.

Programmet ska ha en utgångspunkt i smart specialisering, vilket innebär att göra prioriteringar utifrån den nationella forskningspolitiken och nationella innovationsstrategin samt regionala strategier som skapar konkurrensfördelar, genom att utveckla och matcha styrkor i forskning och innovation med näringslivets behov. Att stödja regionöverskridande insatser för att stärka samarbetet mellan olika regionala forsknings- och innovationsmiljöer så att de blir kopplade till varandra nationellt och på EU-nivå, är därför centralt. Det innebär även ett fokus på öppenhet och kapacitetsbyggande genom gränsöverskridande samarbeten med andra regioner; nationellt och över nationsgränser.

Goda förutsättningar för hållbara lösningar på globala samhällsutmaningar behöver skapas avseende bl.a. demografisk förändring, hållbar råvaruförsörjning, miljö och klimat samt hållbar tillgång till energi och transporter. Den globala efterfrågan på nya lösningar inom dessa områden är också framtidens tillväxtmarknader. Det ger i förlängningen möjlighet till innovationer, entreprenörskap och exportmöjligheter. Att främja ett kunskapsintensivt och innovativt näringsliv stärker konkurrenskraften samtidigt som det kan bli möjligt att finna lösningar på de globala samhällsutmaningarna. Både på nationell och regional nivå utgör därför omställningsarbetet till en miljödriven näringslivsutveckling en ny grund för teknik-, produkt- och tjänsteutveckling i alla branscher. I detta sammanhang är det viktigt med ett samarbete med forskning- och innovationsaktörer liksom universitet

och högskolor och industriforskningsinstitut. Samordning av det regionala och nationella arbetet med miljödriven näringslivsutveckling inom alla branscher bör utvecklas. Särskilt kopplingen mellan olika kunskapsområden, branscher och kluster bör främjas.

Innovativa miljöers excellens och internationella konkurrenskraft, och därigenom företagets innovationskraft ska också främjas.

Verket för innovationssystem (Vinnova) ska i samverkan med Tillväxtverket (som har övergripande samordningsansvaret), Vetenskapsrådet och Statens energimyndighet utarbeta förslag på insatser med följande fokus.

- Främjar ett ökat samspel kring strategiska insatsområden nationellt och regionalt så att näringslivets internationella innovations- och konkurrenskraft stärks.
- Binder samman strategiska regionala och nationella satsningar genom stärkt samarbete mellan regioner med olika förutsättningar men med gemensamma styrkeområden.
- Utifrån de globala samhällsutmaningarna främjar samordningen av det regionala och nationella arbetet med hållbar näringslivsutveckling, inkl. miljödriven näringslivsutveckling i alla branscher.
- Identifierar vilka nationella insatser som kan stärka regionernas forskning, innovation och konkurrenskraft och ger förslag till satsningar som kan genomföras inom ramen för programmet. I sammanhanget bör europeiska satsningar beaktas.

Förslaget ska utarbetas i dialog med de aktörer som har det regionala tillväxtansvaret.

Tematiskt mål 3: Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag

Företag i tidiga skeden av tillväxt och expansionsfas bedöms ibland ha ett större behov av kapital, s.k. riskkapital i tidiga skeden, än vad den svenska marknaden i dagsläget tillhandahåller. Att det föreligger marknadsmisslyckande på riskkapitalmarknaderna kan bero på bl.a. informationsasymmetrier och detta kan påverka små och medelstora företags möjligheter att i tidiga faser få tillgång till kapital. Under hela 2000-talet har tillgången till riskkapital för företag i tidiga skeden, minskat, likaså har medianavkastningen från dessa typer av investeringar minskat under motsvarande period. Fokus för investerare har förskjutits till investeringar i senare skeden där riskerna är lägre och tiden till avkastning ofta är kortare. Samtidigt finns det forskningsresultat som visar att riskkapital till tidiga skeden bidrar till värdeskapande i företag, bl.a. genom tydligare strategier och en ökad professionalisering. Forskning visar att företag med riskkapitalfinansiering har en snabbare

tillväxt och är snabbare på att lansera nya produkter på marknaden samt har en högre innovationsnivå och en högre sannolikhet för börsnotering eller vidare försäljning av bolaget jämfört med företag som inte erhåller denna typ av finansiering.

Regeringen avser att inom ramen för det nationella programmet för regionalfonden etablera en regionalfondsfinansierad insats för s.k. fond-i-fondinvesteringar. Det huvudsakliga målet med insatsen är att stärka utbudet av generellt riskkapital i tidiga skeden samt även att främja etablerandet av fler privata riskkapitalaktörer på marknaden.

Regeringskansliet (Näringsdepartementet) kommer att ta initiativ till ett förslag till utformning på lämplig fond-i-fondstruktur. Inom ramen för detta arbete ska Tillväxtverket:

- Bistå Regeringskansliet (Näringsdepartementet) avseende de legala och praktiska möjligheterna att inrätta en regionalfondsfinansierad fond-i-fond.
- Baserat på Regeringskansliets (Näringsdepartementet) förslag till struktur, utarbeta förslag till programskrivning gällande användning av avsatta medel i ett nationellt program för att finansiera en riskkapitalfond för s.k. fond-i-fondinvesteringar.

Den regionalfondsfinansierade insatsen för s.k. fond-i-fondinvesteringar utförs inom tematiskt mål 3 om att öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag. Därtill ska möjligheten att stärka utbudet för riskkapital inom området för att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi (se tematiskt mål 4) undersökas.

Tematiskt mål 4: Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi

Övergången till en koldioxidsnål ekonomi kräver insatser på alla nivåer. Denna utmaning kan samtidigt användas som en hävstång för näringslivsutveckling och en hållbar regional tillväxt. Energibesparande och teknikdrivande insatser är viktiga åtgärder för att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer. Att främja en effektivare energianvändning i alla dess led är viktigt.

Att öka förutsättningarna för kommersialisering av innovationer på energiområdet är en annan nyckelfråga. Det finns ett flertal hinder inom energiteknikområdet² som bidrar till att tillräckliga investeringar i tidiga skeden inte genomförs. Som exempel kan nämnas att trots att avkastningen inte skiljer sig från andra segment, så upplevs riskerna som större och att området associeras med kapitalintensiva investeringar

² Med energiteknik avses även energitjänster.

inom energisystemet, vilket innebär en inträdesbarriär för riskkapitalbolag som inte har tillräckligt stort kapital och då i stället föredrar att investera i mindre kapitalintensiva projekt.

Vidare finns det ett behov av att främja ett samarbete mellan regioner med olika förutsättningar och styrkeområden. Det finns även ett behov av samverkan mellan nationell och regional nivå för att uppnå synergier. Detta kan t.ex. handla om samordning mellan regionala insatser eller framtagande av analysunderlag.

Tillväxtverket och Statens energimyndighet ska bistå Regeringskansliet (Näringsdepartementet) genom att i samverkan utarbeta förslag avseende insatser:

- för energieffektivisering, och
- för samverkan mellan insatser inom olika regionala program eller mellan dessa och insatser av nationella myndigheter.

Vidare ska Tillväxtverket, Energimyndigheten i samråd med Almi Företagspartner AB (Almi) bistå Regeringskansliet (Näringsdepartementet) i att undersöka möjligheten att stärka utbudet av riskkapital inom området för att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi (se insatsområde 4) samt föreslå olika alternativ till hur en riskkapitalsatsning inom detta område bäst kan genomföras. Förslagen ska utgå ifrån att satsningar genomförs inom befintlig struktur exempelvis Almi/Almi Invest AB för statligt riskkapital i form av ägarkapital, eller genom inrättande av en fond-i-fond-lösning. Föreslås en fond-i-fond-lösning måste förslaget beakta så väl möjligheterna till genomförande med hänsyn till förekomst av aktörer som kan genomföra insatsen, som hur en fond-i-fond ska kunna kombinera två olika verksamhetsmål.

Det huvudsakliga syftet med finansieringsinsatser inom energiområdet är att stärka utbudet av riskkapital i tidiga skeden samt att främja etablerandet av fler privata venture-capital-aktörer på marknaden. Innan medel kan avsättas måste dock möjligheterna till att effektivt allokera medel undersökas.

För de förslag som lämnas inom tematiskt mål 4 ska legala och praktiska möjligheter ha undersökts. Det handlar bl.a. om s.k. laglig grund att hantera EU-medel, förslagens förenlighet med EU:s regler om statligt stöd och andra eventuella legala krav som påverkar utförandet. I detta ingår att genomföra en förhandsbedömning av instrumenten i enlighet med EU-regelverket.

Insatser för territoriell utveckling och samordning

Lokalt ledd utveckling

Tillväxtverket ska i samråd med Statens jordbruksverk och Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige inom ramen för den etablerade nya fondsamordningsgruppen analysera möjligheter, och mot bakgrund av det lämna eventuella förslag på hur instrumentet Lokalt ledd utveckling kan användas inom ramen för det nationella regionalfondsprogrammet.

Hållbar utveckling och horisontella kriterier

I alla faser av framtagande och genomförande av det nationella regionalfondsprogrammet och insatser inom programmet ska samtliga dimensioner av hållbar utveckling beaktas dvs. den ekonomiska, den sociala, och den miljömässiga dimensionen. För att åstadkomma detta är det viktigt att kompetens om hållbar utveckling och horisontella kriterier finns med såväl då programmet utarbetas som när det genomförs. Särskilt fokus ska sättas på de horisontella kriterierna jämställdhet mellan kvinnor och män, mångfald och integration samt en bättre miljö. Jämställdhet ska främjas och ett jämställdhetsperspektiv integreras i förberedelser och genomförande av alla program.

Utvärdering, indikatorer och urvalskriterier

Systematisk uppföljning och utvärdering ska vara en del av arbetet med såväl genomförandet av den europeiska sammanhållningspolitiken som den regionala tillväxtpolitiken. Det övergripande syftet är att bidra till lärande och att förbättra kvaliteten i hela programcykeln, från programplanering och genomförande av projekt till implementering i reguljär verksamhet. Utvärderingarna ska förändra, förbättra och förstärka den regionala tillväxtpolitiken genom att goda idéer, erfarenheter och kunskaper sprids.

Strukturfondsprogrammen finansierade av regionalfonden under målet Investeringar för tillväxt och sysselsättning kommer att följas upp och utvärderas löpande. Uppföljningar och utvärderingar har något olika karaktär och tjänar olika syften i olika faser. Under programperioden är det viktigt att noggrant förbereda utvärderingarna redan vid planeringen av programmen. En grundläggande del i detta förberedelsearbete är att skapa goda rutiner för uppföljning och utvärdering. I detta arbete ingår bl.a. ändamålsenliga indikatorer och ett smidigt ärende- och uppföljningssystem men också att skapa rutiner för insamling av de data som är nödvändiga för utvärdering av insatsernas långsiktiga effekter på hållbar tillväxt och sysselsättning.

För att säkerställa god kvalitet i genomförande och goda resultat i programmen behöver det finnas ett tydligt sammanhållet system där projekturval, indikatorer, utvärdering, följeforskning och lärande hänger ihop. Tillväxtverket har, i enlighet med regeringens beslut den 31 januari 2013, ett samlat ansvar för att se till att säkerställa detta för samtliga regionalfondsprogram inom målet för investeringar i tillväxt och sysselsättning i Sverige. Indikatorer samt urvalskriterier ska tas fram av Tillväxtverket i nära dialog med ansvariga för programframtagandet.

Utvärderingsarbetet under programgenomförandet ska utföras av oberoende part och ska präglas av metoder för följeforskning och teoridriven utvärdering. Teoridriven utvärdering innebär utvärdering av såväl process som resultat och effekter på kort och lång sikt liksom av möjlig implementering i reguljär verksamhet. En viktig förutsättning för detta är att berörda parter i programgenomförandet drar lärdomar av programmens insatser genom att följa utvärderingarna och ta del av utvärderingsresultaten. Slutförda utvärderingar ska i linje med kommissionens direktiv publiceras för att kunna nå alla berörda av programmet men också för att skapa ett vidare lärande och inspiration.

Det är viktigt att det sker en samordning med ansvariga för utvärderingsarbetet för de andra fonderna för att kunna skapa en bild över fondernas sammantagna bidrag till strukturförändringar för smart och hållbar tillväxt för alla.

Vid utarbetandet av programmen ska uppföljningsbara mål identifieras, och till dessa mål ska väl definierade urvalskriterier och indikatorer kopplas. System för insamling av kvalitetssäkrad data över indikatorer måste finnas. Detta är en förutsättning för ett välfungerande uppföljnings- och utvärderingssystem.

En central del av utvärderingsuppdraget är att samordna och säkerställa att utvärderingsmetoder utvecklas så att det blir möjligt att följa de långsiktiga effekterna på hållbar tillväxt och sysselsättning av de insatser som genomförts i programmen. I detta ingår att förbättra möjligheterna att på ett systematiskt sätt kunna jämföra olika program och insatser.

Att föreslå urvalskriterier för nationella regionalfondsprogrammet

I uppdraget att utarbeta ett nationellt program ingår också att utarbeta förslag på urvalskriterier som säkerställer god kvalitet. Via urvalskriterier kan övervakningskommittén styra vad som ska känneteckna ett projekt som ska söka stöd i det nationella programmet så att det blir tydligt vilka insatser som ska genomföras inom ramen för detta program respektive

inom de regionala strukturfondsprogrammen. I nästa steg kommer urvalskriterierna av övervakningskommittén att fastställas.

Insatser för förstärkt strategiskt lärande och processtöd

Tillväxtverket har, i enlighet med regeringens beslut den 31 januari 2013, i uppdrag att utveckla utvärderings- och lärandesystemet inför programperioden 2014–2020. För ett fungerande lärande krävs såväl en strategi för som ett fungerande system för att återföra kunskap och erfarenheter. I detta ingår att tydligt identifiera målgruppen för lärandet.

Tillväxtverket, Vinnova och Statens energimyndighet ska utarbeta förslag på insatser och hur de kan genomföras för att erbjuda nationellt kompetens och metodstöd till de regionala strukturfondsprogrammets processer. Syftet ska vara att bidra till ökad resurseffektivitet både nationellt och regionalt samt främja lärande såväl mellan regioner som mellan olika beslutsnivåer. Det bör kunna stödja samtliga tematiska målområden inom ramen för regionalfondens programmen. De ska baseras på tidigare och framtida studier och utvärderingar av regionala program. Ett nationellt processtöd ska vidare verka för förenklingar, bidra till att underlätta nya former för samverkan och främja utbyte och lärande. Processtödet kan omfatta såväl stöd i utveckling av tematiska frågor som stöd i frågor av mer administrativ karaktär. Erfarenheterna av Rådet för Europeiska socialfonden i Sveriges processtöd i nuvarande programperiod behöver tas tillvara i detta arbete.

Hållbar stadsutveckling

Enligt kommissionens förslag till förordning avseende programperioden 2014–2020 ska minst fem procent av den regionala fondens insatser öronmärkas för hållbar stadsutveckling. Dessa kan fördelas horisontellt och tvärssektoriellt mellan samtliga mål inom regionalfondens program, exklusive tekniskt stöd.

Som en del i arbetet med förstärkt strategiskt lärande och processtöd ska Boverket och Naturvårdsverket bistå Tillväxtverket med att utarbeta och lämna förslag på hur ett nationellt stöd för de regionala strukturfondsprogrammets arbete med hållbar stadsutveckling kan utformas. Stödet bör kunna erbjuda kunskapsutveckling, främja lärande och erfarenhetsutbyte om hållbar stadsutveckling som beaktar ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Programmet bör också inom detta område verka för fondöverskridande samverkan mellan t.ex. socialfond och regionalfond.

I de regionala strukturfondsprogrammen ska ansvariga för programframtagandet lämna förslag på upplägg för arbetet med sektorsövergripande integrerade planer och strategier för hållbar stadsutveckling. Dessa ska tas fram i dialog med Boverket och Tillväxtverket.

Framtagande av det nationella regionalfondsprogrammet

Tillväxtverket ska i samverkan med Statens energimyndighet och Verket för innovationssystem (Vinnova) utarbeta förslag till ett nationellt regionalfondsprogram. Tillväxtverket ska, i egenskap av förvaltande myndighet, vara samordnare för arbetet.

Förslaget till program ska utarbetas i dialog med de aktörer som har samordningsansvaret för det regionala tillväxtarbetet och redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast 30 september 2013.

Som stöd vid utarbetandet av förslaget ska myndigheterna gemensamt utse ett partnerskap för programframtagande i enlighet med kraven i strukturfondsregelverket. I partnerskapet ska således företrädare för privat, offentlig samt ideell sektor ingå. Myndigheter och andra aktörer som bedöms relevanta för programmets inriktning bör erbjudas plats i partnerskapet.

Strategiska dokument av särskild betydelse

Det nationella regionalfondsprogrammet kommer att verka i ett sammanhang där andra europeiska, makroregionala, nationella, regionala och lokala initiativ, planer och program får betydelse för programmets genomförande.

I utarbetandet av det nationella regionalfondsprogrammet ska framför allt hänsyn tas till strategier för länens utveckling.

Hänsyn ska också tas till relevanta lokala, regionala och nationella planer, program, mål och strategier som kan ha betydelse för nationella regionalfondsprogrammets inriktning och genomförande.

Europeiska planer och program av särskild betydelse för regional konkurrenskraft och sysselsättning och för sammanhållningspolitikens genomförande på nationell nivå ska också beaktas där så är relevant. Kommissionens strategiska ramverk för Europeiska struktur- och investeringsfonder och partnerskapsöverenskommelsen, de regionala programmen för regionalfonden, det nationella socialfondsprogrammet, programmen för Europeiskt territoriellt samarbete, Landsbygdsprogrammet, Fiskeriprogrammet och EU:s strategi för

Östersjöregionen är centrala. Vidare kan följande exempel vara av betydelse att beakta i framtagnandet av förslaget: flaggskeppsinitiativet Innovationsunionen i EU2020, Horisont 2020, COSME, Connecting Europe Facility (CEF) samt Kreativa Europa.

Interregionalt och gränsöverskridande samarbete

Programmet ska bidra till att främja internationell samverkan inom ramen för programmets genomförande och inom ramen för tematiska målområdena 1 och 4. EU:s strategi för Östersjöregionen ska särskilt beaktas.

Enligt förslaget till allmän och generell EU-förordning kan hela insatser eller delar av insatser genomföras utanför programområdet, men inom unionen, förutsatt att vissa villkor uppfylls.

Programförslaget ska innehålla förslag på hur denna möjlighet ska användas i programmet. Det ska också redovisas på vilket sätt interregionala och gränsöverskridande insatser i de tematiska målen 1 och 4 förväntas bidra till genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen, till programmets mål och vilka resultat som ska uppnås genom dessa insatser.

Samordning med andra EU-program

Det är viktigt att säkerställa att synergier kan skapas mellan insatser som genomförs inom Europeiska regionalfonden och Europeiska socialfonden. För att främja och underlätta kombinerade insatser, trots principen om en fond ett program, finns möjlighet att medfinansiera insatser av socialfonskaraktär inom ett regionalfondsprogram med upp till 10 procent av programmedlen och vice versa. Den möjligheten bör uppmärksammas i den kommande programperioden. Mervärdet av programmets insatser förstärks om det redan i programmeringen av strukturfonderna planeras för att fondernas insatser ska kunna kombineras på ett smart sätt.

Behovet att komplettera regionalfondsinsatser med sociala fondens insatser är lika aktuellt som det motsatta. Det är viktigt att samordning också sker med landsbygdsprogrammet. Programmet ska, så långt det är möjligt, tydligt redovisa och beskriva hur samordningen och koordineringen mellan olika program och fonder ska ske i genomförandet.

Förhandsutvärderingen av nationellt regionalfondsprogram

Under programframtagnandet kommer en extern utvärderare att följa arbetet. Tillväxtanalys har fått regeringens uppdrag att göra

förhandsutvärderingar (s.k. ex ante utvärderingar) för alla regionalfondsprogram. För att utvärderaren ska kunna fullgöra sin uppgift ska utvärderaren ges löpande tillgång till material. Utvärderaren ska i sin tur utforma en tidplan för arbete och delrapportering som är väl anpassad till processen för programframtagandet.

Förhandsutvärderingen ska bifogas vid inlämnandet av förslag till nationellt regionalfondsprogram till Europeiska kommissionen.

Miljökonsekvensbedömning

För varje programdokument skall en miljökonsekvensbedömning (en s.k. Strategic Environmental Assessment) genomföras av en utvärderare utifrån bestämmelser i 6 kap. miljöbalken och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan. Tillväxtverket ansvarar i enlighet med regeringens beslut den 31 januari för att en miljökonsekvensbedömning genomförs. Genomförandet av miljökonsekvensbedömningen ska ske i samråd med Naturvårdsverket.

Miljökonsekvensrapporten ska bifogas vid inlämnandet av förslag till regionala strukturfondsprogram till Europeiska kommissionen.

Regelverk för programframtagandet

Det nationella regionalfondsprogrammet ska överensstämma med EU:s regelverk för programperioden 2014–2020 samt med svensk lagstiftning. EU:s strukturfondsprogram publiceras i Europeiska unionens officiella tidning när de träder i kraft.

Innehåll, administrativa strukturer och ansvarsförhållanden för de framtida programmen regleras i tre EU-förordningar som avses under 2013. Det gäller allmänna och generella förordningen om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden och om allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden.

Regeringen avser att reglera genomförande av strukturfonderna i nationell lagstiftning.

Förslaget till operativt program ska innehålla den information som framgår av förslaget till allmän och generell förordning och vara i enlighet med den mall och riktlinje för operativa program som ska beslutas av EU-kommissionen.

Tillväxtverket, Statens energimyndighet och Vinnova ansvarar för att insatsområdena i programmet överensstämmer med de regelverk och riktlinjer som Kommissionen har fastställt.

Statsstöd

Allt offentligt stöd till företag omfattas av EU:s statsstödsregler, oavsett om det lämnas enbart som ett nationellt stöd eller delvis finansieras med EU-medel.

I samband med framtagande av det nationella regionalfondsprogrammet ska det analyseras vilka behov som kan finnas för att anpassa gällande nationella bestämmelser för företagsstöd i syfte att möjliggöra och underlätta genomförandet av insatser inom ovan angivna tematiska områden. Vid behov av att anpassa gällande nationella bestämmelser ska detta tydliggöras, förslag och konsekvensanalys lämnas.

Programmet ska beakta de begränsningar som ställs i relevanta bestämmelser för vilken åtgärd stöd kan medges, vilka stödnivåer som är tillåtna och andra liknande begränsningar.

Organisationsstruktur

Beskrivning av myndigheter ansvariga för förvaltning, kontroll och revision, partnerskap samt avsnittet om minskning av administrativa bördan för stödmottagare kommer att tas fram av Regeringskansliet (Näringsdepartementet) i dialog med Tillväxtverket.

Förvaltande och attesterande myndighet

Förvaltande myndighet med EU-styrda befogenheter för det nationella programmet avses vara Tillväxtverket.

Förvaltande myndighet ansvarar för utbetalning av medel till projektägare och ska utföra attesterande myndighets uppgifter.

Revisionsmyndighet

Revisionsmyndighet med EU-styrda befogenheter för det nationella regionalfondsprogrammet avses vara Ekonomistyrningsverket.

Övervakningskommitté

En gemensam övervakningskommitté med EU-styrda befogenheter avses inrättas för det nationella regionalfondsprogrammet och de åtta regionala strukturfondsprogrammen.

Finansiering

Enligt förslaget till allmän förordning ska medfinansieringen från regionalfonden anges som andel av den offentliga medfinansieringen eller av den totala medfinansieringen. Sverige kommer att redovisa den totala medfinansieringen där även den privata sektorns utgifter ska ingå i redovisningen gentemot Kommissionen. I samband med programframtagandet ska möjligheter till privat medfinansiering undersökas inom gjorda prioriteringar. En utgångspunkt är att den privata medfinansieringen ska öka i jämförelse med programperioden 2007–2013. Det nationella regionalfondsprogrammet ska bl.a. medfinansieras via nationella myndigheters medel.

Finansieringstabeller ska tas fram och utformas i enlighet med EU-regelverket. Vid omräkning från euro till svenska kronor skall växelkursen som anges i förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EU:s strukturfonder tillämpas.

För programmet som helhet får inte medfinansieringsgraden av EU-medel från regionalfonden överstiga 50 procent. Medfinansieringsgraden av EU-medel från regionalfonden för ett insatsområde kan inte heller överstiga 50 procent. Stödet från regionalfonden för varje insatsområde får inte understiga 20 procent av de stödberättigande offentliga utgifterna.

Regionalfondsmedel till tekniskt stöd (TA) ska utgöra fyra procent av programmets totala regionalfondstilldelning. Upplägget för TA kommer regeringen att avgöra och skrivas in efter att förslagen till programmen skickats in till Regeringskansliet (Näringsdepartementet.)

Av regionalfondsprogrammets totala budget avsätts 7 procent till en resultatreserv som kommer att fördelas ut under 2019 utifrån hur programmen presterat utifrån vissa på förhand definierade indikatorer.

Bilaga

Tematisk koncentration inom regionalfonden

I regelverket för den kommande programperioden är en koncentration av insatserna en av de generella utgångspunkterna. Detta ska åstadkommas genom ett system med öronmärkning och en större fokusering inom de prioriterade områdena. Detta uppnås genom att medlen kan kopplas till 11 tematiska mål, som har identifierats för att tydligt koppla strukturfondsprogrammen till unionens strategi för en smart och hållbar tillväxt för alla. För vart och ett av dessa tematiska mål finns ett antal investeringsprioriteter.

Europeiska kommissionens föreslagna tematiska mål är:

1. Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation.
2. Öka tillgången till, användningen av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik.
3. Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag.
4. Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer.
5. Främja anpassning, riskförebyggande och riskhantering i samband med klimatförändringar.
6. Skydda miljön som främja en hållbar användning av resurser.
7. Främja hållbara transporter och få bort flaskhalsar i viktig nätinфраstruktur.
8. Främja sysselsättning och arbetskraftens rörlighet.
9. Främja social inkludering och bekämpa fattigdom.
10. Investera i utbildning, färdigheter och livslångt lärande.
11. Förbättra den institutionella kapaciteten och effektiviteten hos den offentliga förvaltningen.

För Sverige innebär det att av medlen från regionalfonden ska för mer utvecklade regioner (alla svenska regioner ingår i kategorin mer utvecklade regioner) minst 80 procent av medlen, på nationell nivå, användas inom fyra av de tematiska målen:

- 1. Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation.
- 2. Öka tillgången till, användningen av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik.
- 3. Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag.
- 4. Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer.

Inom ramen för detta måste minst 20 procent av de totala medlen avsättas för övergången till en koldioxidsnål ekonomi.

Utöver den tydliga fokuseringen på de fyra tematiska målen ska minst 5 procent avsättas för hållbar stadsutveckling. Dessa insatser kan helt eller delvis ingå i de 80 procent. 20 procent kan därutöver användas för insatser inom målen 5–11.